

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 11. april 2023
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Freja Bruun
Sagsnr.: 2023-0035-0328
Dok.: 2766060

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål I fra Folketingets Retsudvalg den 20. april 2023

Samrådsspørgsmål I:

”Vil ministeren redegøre for, hvordan det kunne ske, at gerningsmænd kan være gået fri i flere sager om seksuelle overgreb, og vil ministeren samtidig redegøre for, hvilke initiativer ministeren vil tage for at undgå, at der fremover sker lignende tilfælde som beskrevet i DR’s podcast ”En beklagelig fejl”, jf. artiklen ”Politiet har begået alvorlige fejl i straffesager: Gerningsmænd kan være gået fri” fra dr.dk den 6. marts 2023?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DD) og Betina Kastbjerg (DD).

Svar:

[Indledning]

Tak for ordet og tak for spørgsmålet.

Og ikke mindst tak til de kvinder, som har haft modet til at stå frem og fortælle deres historie. Det berører mig dybt at høre om kvindernes fortællinger og de konsekvenser, sagerne har haft for dem.

Tryghed, tillid og retfærdighed er fundamentet for et vel-fungerende retssamfund. Dét fundament risikerer at slå revner, når der sker så alvorlige fejl hos politiet og anklagemyndigheden, som vi har hørt om i de her sager.

Samtidig har det været vigtigt, at sagerne er kommet frem i lyset – åbenhed og transparens om fejl kan være med til at sikre, at myndighederne kan lære af fejlene, og at vi dermed gør alt, hvad vi kan for at minimere risikoen for, at fejlene sker igen.

[Om de konkrete sager]

Jeg har forud for samrådet oversendt skriftlige svar på en række udvalgsspørgsmål om sagerne – herunder min besvarelse af 11. april 2023 af spørgsmål nr. 405 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

I besvarelsen har Rigspolitiet og Rigsadvokaten udtalt sig om seks konkrete sager, som har været omdrejningspunktet for den podcastserie, der henvises til i samrådspørgsmålet.

Rigspolitiet og Rigsadvokaten har ligeledes redegjort for, hvordan der i de enkelte politikredse og hos statsadvokaterne er fulgt op på de konkrete sager, og hvilke tiltag der er iværksat for at minimere risikoen for, at de samme fejl sker igen.

Jeg vil i det følgende kort skitsere hovedpunkterne i de respektive sager.

I ”Elisabeth”-sagen blev en person i juni 2020 sigtet for voldtægt begået mod den forurettede ”Elisabeth”. Anklagemyndigheden i Sydsjællands og Lolland-Falsters Politioptav opgav dog efterfølgende sigtelsen, hvilket ”Elisabeth” ikke blev underrettet om, før det var for sent at påklage afgørelsen.

I "Amanda"-sagen opgav Københavns Vestegns Politi i april 2015 påtale i en sag om blufærdighedskrænkelser begået mod den forurettede "Amanda". Statsadvokaten besluttede imidlertid i juni 2015 at omgøre politikredsens afgørelse, således at der alligevel skulle rejses tiltale i sagen.

Ved en fejl fik politikredsen ikke forkyndt omgørelsen for den sigtede inden udløbet af den to-måneders frist, der gælder for omgørelse af en påtaleopgivelse. Derfor kunne sagen ikke komme for retten.

I "Cecilie"-sagen indgav "Cecilie" i juni 2011 en politianmeldelse om, at hun havde været udsat for trusler og tvunget til oralsex. Sagen blev ved en fejl henlagt i juli 2014, uden at der var blevet foretaget afhøring af den mistænkte. I februar 2016 blev Københavns Politi opmærksom på, at der ikke var foretaget afhøring af den mistænkte i sagen.

Sagen blev derfor taget op igen, og der blev efterfølgende foretaget afhøring af den mistænkte i oktober 2016. Københavns Politi besluttede herefter at indstille efterforsk-

ningen med henvisning til, at der ikke var grundlag for at fortsætte den påbegyndte efterforskning.

I ”Sophie”-sagen udstedte Østjyllands Politi i december 2018 et strakstilhold til ”Sophies” ekskæreste. Strakstilholdet viste sig efterfølgende at være ugyldigt på grund af en sagsbehandlingsfejl.

Politikredsen udstedte herefter i marts 2019 et ordinært tilhold til ekskæresten, der efterfølgende viste sig at være ugyldigt også på grund af en sagsbehandlingsfejl.

I september 2019 blev ekskæresten derfor meddelt et nyt tilhold gældende i 5 år.

På grund af fejlene har Østjyllands Politi måttet opgive påtale mod ekskæresten for flere overtrædelser af de to ugyldige tilhold.

I ”Marie”-sagen, som vedrører en anmeldelse om voldtægt og mulig ”drugging”, er Nordjyllands Politi blevet kritiseret for at indstille sagen uden at have foretaget flere efterforskningsskridt, bl.a. ved at have afvist at udtage en hårprøve fra ”Marie”.

I "Emma"-sagen traf Nordsjællands Politi i juli 2021 afgørelse om at opgive påtale mod en sigtet person for i juni 2021 at have begået voldtægt mod "Emma". Statsadvokaten omgjorde efterfølgende politikredsens afgørelse og besluttede, at der skulle rejses tiltale mod den pågældende.

Den pågældende blev imidlertid ikke forkyndt statsadvokatens afgørelse inden to måneder fra afgørelsens dato, hvilket indebar, at der ikke kunne rejses tiltale i sagen.

[Om initiativer som følge af sagerne]

De seks sager har haft hvert deres forløb, men alle sager har det tilfælles, at en kvinde står tilbage med en oplevelse af, at de myndigheder, der netop er sat i verden for at hjælpe dem, ikke har været i stand til at gribe dem.

Det har som sagt gjort stort indtryk på mig, og det er selvfølgelig uacceptabelt, hvis fejl hos politiet og anklagemyndigheden gør, at man står tilbage med den oplevelse.

Der har desuden op til samrådet har været omtale af yderligere sager, som ikke er en del af podcastserien, hvor der

angiveligt er begået fejl i politiet eller anklagemyndigheden. Det gør naturligvis også indtryk på mig.

Hvor end jeg gerne ville, kan jeg desværre ikke udstikke en garanti mod, at der bliver begået fejl – hverken i politiet, anklagemyndigheden eller i andre myndigheder.

Politikredsene løfter hver dag en stor og samfundsvigtig opgave. Hvert år behandler politikredsene tusindvis af sager, og så længe der er mennesker involveret, er der også en vis risiko for fejl.

Når det er sagt, er det afgørende for mig som justitsminister, at politiet og anklagemyndigheden gør alt, hvad de kan for at minimere risikoen for, at sådanne fejl bliver begået. Myndighederne skal tage fejlen alvorligt, lære af fejlen og løbende arbejde for at gøre det bedre.

Som jeg også har redegjort for i min besvarelse af 11. april 2023 af spørgsmål nr. 405 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, har politiet og anklagemyndigheden som følge af de konkrete sager iværksat en række initiativer for at minimere risikoen for, at de fejl, der er blevet begået, sker igen.

Jeg vil i det følgende kort skitsere nogle af initiativerne.

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi har i lyset af ”Elisabeth”-sagen bl.a. skærpet opmærksomheden på at sikre opfølgning over for forurettede i voldtægtssager, hvor det er besluttet ikke at rejse tiltale. Det sker bl.a. ved telefonisk kontakt til forurettede, hvor pågældende orienteres om afgørelsen og begrundelsen.

Københavns Vestegns Politi har efter ”Amanda”-sagen indskærpet vigtigheden af korrekte datoangivelser og skærpet opmærksomhed på omgørelsesfrister over for medarbejdere i kredsen.

Derudover er der i politikredsen i de senere år taget en række skridt til at effektivisere eftersøgningen af personer, der er efterlyst til forkyndelse, anholdelse, afsoning mv.

Københavns Politi, som har behandlet ”Cecilie”-sagen, har efterfølgende bl.a. besluttet, at alle voldtægtssager skal behandles i samme advokatur for at sikre, at sagerne behandles ens og af medarbejdere med tilstrækkelig specialviden om denne type sager. Det er endvidere kun

denne advokatur, der træffer afgørelser og møder i hovedforhandlingen i retten i voldtægtssager.

Østjyllands Politi har i forlængelse af ”Sophie”-sagen bl.a. pr. 1. januar 2023 oprettet en ny enhed, der beskæftiger sig specifikt med tilholdssager. Dette skal sikre en høj faglighed og kvalitet i sagsbehandlingen af tilholdsager.

Statsadvokaterne har som følge af ”Emma”-sagen bl.a. indført en regel om, at der foretages kvalitetskontrol af alle omgørelsessager, således at proceduren kontrolleres af en fagligt ansvarlig medarbejder. På den måde er der altid to sæt øjne på alle omgørelsessager.

Jeg vil også gerne fremhæve, at der gennem de seneste år mere generelt har været et markant fokus på politiets møde med de forurettede i bl.a. sager om seksualforbrydelser.

Med den nuværende flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden er der eksempelvis iværksat en række initiativer, som skal styrke politikredsens behandling af sager om bl.a. vold og voldtægt.

Der er bl.a. oprettet specialiserede teams i samtlige politikredse i landet med henblik på at løfte kvaliteten i politikredsenes behandling af sager om eksempelvis stalking og voldtægt. Endvidere er der både i politiet og anklagemyndigheden oprettet uddannelses tilbud om anvendelse af traumeinformeret praksis, så ofre mødes med forståelse for de traumereaktioner, som overgreb medfører.

Desuden er der udviklet en it-løsning til systematisk fremsøgning af sager om vold i nære relationer mv. Det skal sikre, at relevante sager identificeres, så politiet kan iværksætte de nødvendige hjælpe- og beskyttelsesforanstaltninger med den fornødne hurtighed.

Mange af de iværksatte tiltag er kommet til, efter de omtalte fejl har fundet sted. Jeg håber og tror, at vi over tid vil se en effekt af de nye tiltag – både når det kommer til at minimere risikoen for fejl, og når det kommer til sikre et generelt løft af politikredsenes sagsbehandling i mødet med forurettede.

[Om erstatning og omgørelsesfrist]

Der er flere, der har foreslået at ændre reglerne for erstatning samt forlænge omgørelsesfristen. Det vil jeg gerne

se nærmere på. Jeg har fuld forståelse for, at det kan betyde meget for ofrene. Det er ikke desto mindre vigtigt, at vi overvejer det grundigt.

Jeg har derfor iværksat en høring af Norge og Sverige med henblik på at indsamle viden om regler og praksis på området.

Desuden har jeg bedt Offer- og vidnepanelet om at se på fordele og ulemper ved en eventuel forlængelse af omgørelsesfristen. Når jeg har modtaget disse input, vil jeg se på, om der skal igangsættes yderligere initiativer.

[Afslutning]

Vi skal have et retssystem, der giver de forurettede en følelse af tryghed, tillid og retfærdighed. Et retssystem, der står klar til at gribe dem, der har været udsat for kriminalitet. Det skylder vi ofrene. Det er ikke sket i de sager, som jeg har beskrevet her i dag. Det er ikke godt nok, og det skal vi lære af.

Tak for ordet.